

po - predpona v zloženinách cudzích slov latinského pôvodu nahrádzaná predponou *post* (napr. *poimpresionizmus* = *postimpresionizmus*); pozri *ante*, *poly*, *pro*, *post*

Pobaltsko - čes. výraz Pobaltí; pozri *križiaci* (Dudák); *križová výprava*

pocit oceanický - oceanický pocit

pocta - pozri *kláchanie*, *proskynéza*

počasie - podľa legend má schopnosť ovplyvňovať počasie *Alkonost*; podľa stredovekých *bestiárov* sa dá predpovedať počasie zo správania *pavúka* pozri *búrka*, *Cailleach*, *dážď*, *vietor*

počiatok - začiatok

počítač - pozri *grafika počítačová*, *počítačová technika*

<https://www.alza.sk/search-p2.htm?exps=usb+hdmi+redukcia>

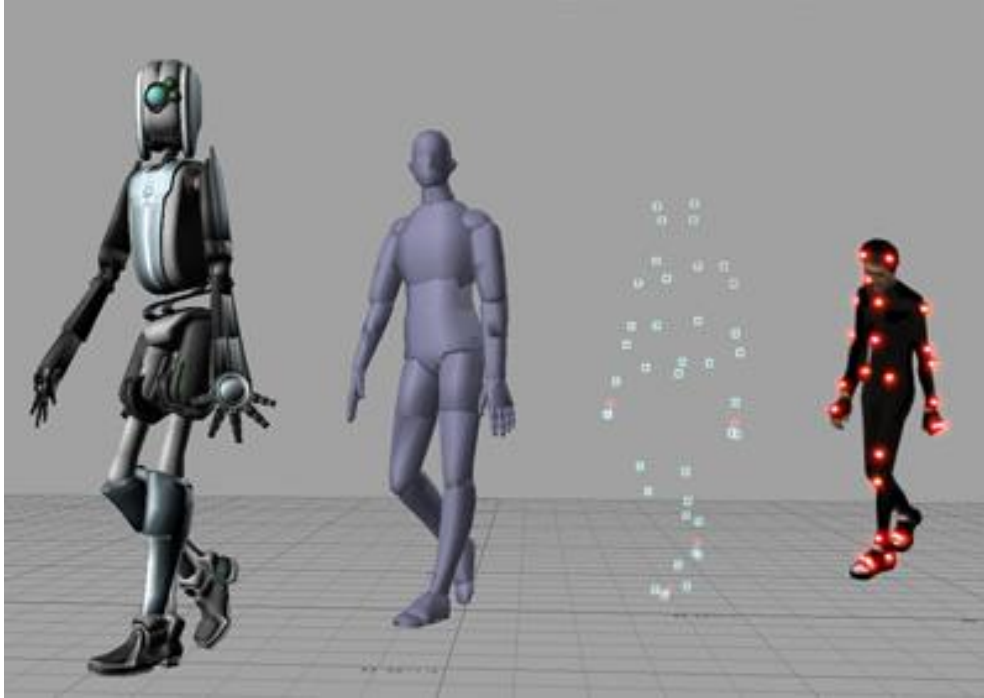
<https://www.alza.sk/oem-usb-3-0-gt-vga-d3856413.htm>

F. Lipták: Fejsbuk (2010)

počítačová animácia - *animacia* vytváraná pomocou výpočtovej techniky; pri tvorbe počítačovej animácie sa používa špeciálny grafický software; existujú v podstate dva druhy počítačovej animácie: 2D (dvojmerná) a 3D (trojmerná); väčšina programov vytvára animáciu pomocou kľúčových snímok (keyframes) a program sám dopočíta pohyb medzi týmito dvoma polohami; pozri *digitálne umenie*, *CGI*, *Motion capture*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C4%8D%C3%ADta%C4%8Dov%C3%A1_animace

Počítačová animácia v programe Motion capture

Počítačová animácia v programe CGI

počítačová grafika - tiež *renderovanie* (angl. rendering); zobrazenie vytvorené elektronickým strojom podľa určeného programu, ktorý zahrnuje údaje, postupy, príp. súbory tzv. iracionálnych údajov zastupujúcich prvok tvorivej náhody; dáta spracované do grafického obrazca perom, farebnými ceruzami atď. dokonalejšími súčasnými prostriedkami; prvé pokusy v umeleckej tvorbe už v 1.pol.60.rokov, nárast koncom 60.rokov; strojové zobrazenie má väčšinou kresbový charakter, čo viedlo k označeniu počítačová grafika, hoci nie je *grafikou* v pravom slova zmyslu; najväčšie problémy so zaradením medzi *grafiku voľnú* a *užitú* vznikajú práve v prípade počítačovej grafiky, nakoľko technika, ktorá nezvyšuje iba reprodukčné vymoženosti ale podnecuje aj umeleckú fantáziu, naráža na zaužívané predstavy o grafike umeleckej ako odbore založenom na ručnej tlači ap.; porovnaj *grafika technická*; pozri *trikový film*, *multioriginál*, *unikát*; A. Warhol, *sprite*

-tvorba reálneho obrazu na základe počítačového modelu, najčastejšie 3D; rendering obsahuje v závislosti od softvéru mnoho parametrov a nastavení, ktorými možno ovplyvniť konečný vzhlád scény; ide o odvetvie *počítačovej grafiky*; zaoberá sa tvorbou obrazov, napodobňujúcich reálny svet; je to zvláštny spôsob vizualizácie dát; dáta sú parametre popisujúce reálny alebo imaginárny svet s jeho objektmi a ich vlastnosťami; úlohou syntézy obrazu je vytvoriť z tohto počítačového modelu obraz, ktorý je pokiaľ možno nerozoznateľný od fotografie definovaného objektu v reálnom svete; syntéza obrazu je odvetvie, ktoré významne ovplyvňuje tvorbu počítačových hier, programov pre tvorbu grafiky a animácií a programov CAD/CAM; realistické počítačové obrazy nachádzajú uplatnenie pri tvorbe filmových efektov, v architektúre, vojenstve, pri simulácii fyzikálnych javov alebo projektoch pracujúcich s virtuálnou realitou; pozri *počítačové umenie, digitálne umenie, počítačová grafika 3D, generované umenie*

http://en.wikipedia.org/wiki/Computer_graphics

https://sk.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%B3ria:Po%C4%8D%C3%ADta%C4%8Dov%C3%A1_grafika

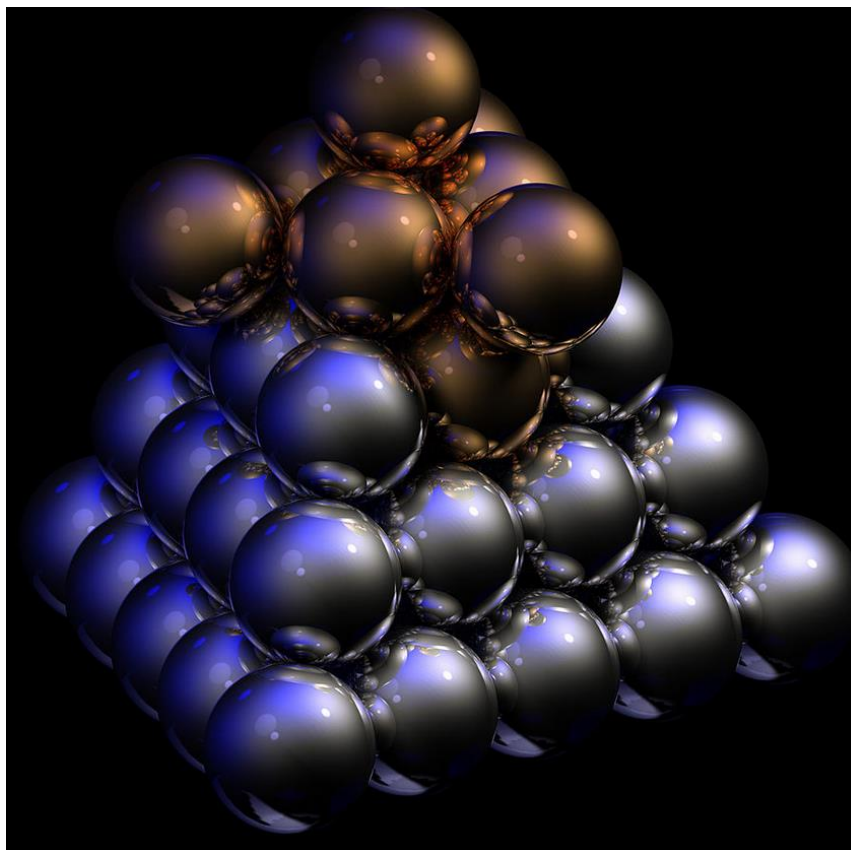
https://cs.wikipedia.org/wiki/Rastrov%C3%A1_grafika

Z. Beksiński: Bez názvu (počítačová grafika, 2000-2005)

počítačová grafika 3D - počítačová 3D grafika, tzv. trojrozmerná grafika, je v informatike označenie pre špeciálnu časť *počítačovej grafiky*, ktorá pracuje s trojrozmernými objektmi; ide prevod 3D objektov do 2D zobrazenia; najznámejším využitím počítačovej 3D grafiky je vytváranie *animácií* pre tvorbu filmov alebo počítačových hier, avšak 3D grafika je využívaná aj vo vede a priemysle, napr. počítačové simulácie alebo trojrozmerné zobrazenie orgánov (pozri *tlač 3D*); pozri *3D/zobrazenie 3D, renderovanie*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C4%8D%C3%ADta%C4%8Dov%C3%A1_3D_grafika

Kobaltové gule (trojrozmerná počítačová grafika)

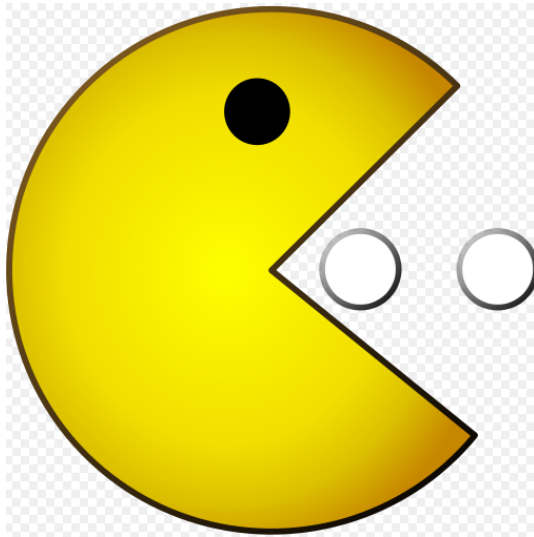

Obrázok vygenerovaný pomocou metódy sledovania lúča

počítačová hra - *počítačová hra* je druh interaktívneho softwaru; komunikuje s užívateľom pomocou textu, 2D či 3D grafiky a zvukov; je prevádzkovaná na nejakom počítači, prípadne na špecializovanom počítači zvanom herná konzola, ktorý je určený takmer výhradne na hranie hier a multimediálnu

zábavu; hra prevádzkovaná na hernej konzole sa tiež nazýva *videohra*; vývoj počítačovej hry býva veľmi zdĺhavý a často sa stáva, že trvá niekoľko rokov; počítačová hra slúži na zábavu, uvoľnenie, vzdelanie či relaxáciu; pozri *Quake*, *Pac-Man*, *Pong*, *arkáda (hra)*, *ASCIL art*, *Motion capture*, *virtuálna realita*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C4%8D%C3%ADta%C4%8Dov%C3%A1_hra

Pac-Man (arkádová hra, 1980)

počítačová technika - pozri *kniha-objekt*

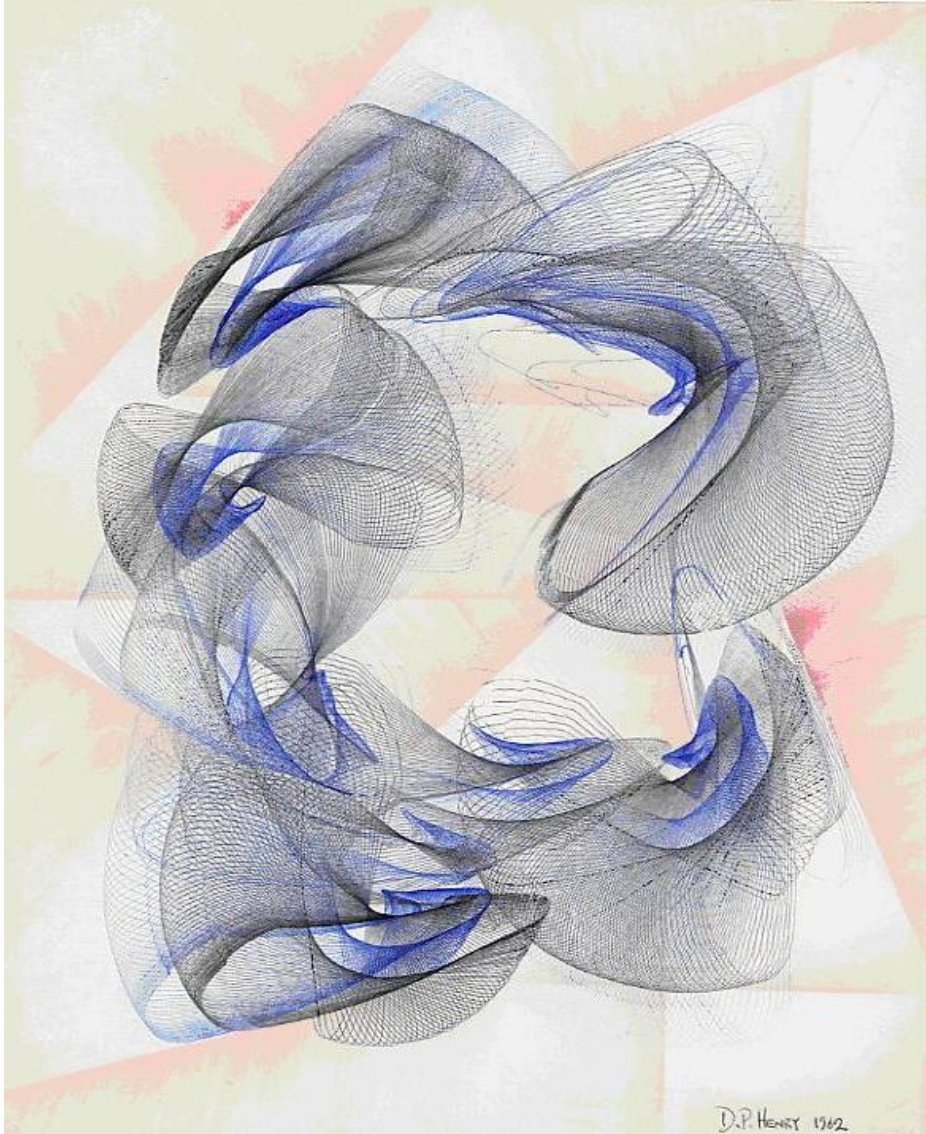
počítačové ilustrácie - *digitálne ilustrácie*

počítačové umenie - pozri *procesné umenie/procedurálne umenie/generované umenie, algoritmické umenia, ASCII art, fotografická mozaika, interaktívne umenie, renderovanie, display hack, demo (počítačové programovanie), demoscéna, screenshot, grafické užívateľské rozhranie, 3D-Coat*

https://en.wikipedia.org/wiki/Computer_art

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Computer_art

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Po%C4%8D%C3%ADta%C4%8Dov%C3%A9_u m%C4%9Bn%C3%AD

D. Paul. Henry: Strojovo generovaný efekt (2001)

počítadlo - pozri *abacus*

Podaga - polabský boh uctievaný v Plunu, snáď boh počasia a zrejme boh vetra; pozri *slovanskí démoni vetra*

Podaleiros - v *gréckej mytológii* spolu s bratom *Machaom* členovia lekárskej rodiny *Asklepiovcov*: *achájski* lekári *Trójanov*; pozri *bohovia lekárstva a zdravia*

Podarge - gréc. – „rýchlonohá“; v *gréckej mytológii* jedna z *Harpyí*; jediná, ktorú menovite uvádzal *Homér*

podbíjaný ornament - *ornament podbíjaný*

podbíjaný strop - *strop podbíjaný*

poděbradské Dantanoráma - *Dantanoráma poděbradské*

Podeswa Howard - (*?); súčasný kanadský maliar a umelec; pozri *kanadskí maliari*

<http://www.studio-beat.com/artists/howard-podeswa-painter/>

https://www.google.sk/search?q=Howard+Podeswa&espv=210&es_sm=93&tbm=isch&source=iu&imgil=trkCG0nNE1XvOM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn2.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtb%253AANd9GcQCN3rYJK6lb01NVYBk1Ck3RXyWrp9VyE2g8zUzoRicZKPSLntF%253B1200%253B800%253BW1V4wsmzUeu6zM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.studio-beat.com%25252Fartists%25252Fhoward-podeswa-painter%25252F&sa=X&ei=Z5LjUv-sKKaO4gSM54CgDg&ved=0CDEQ9QEwAA&biw=1853&bih=958#facrc=&imgdii=&imgrc=KVj2fGbEBxW_9M%253A%3BSaRLRy1uYQ1PgM%3Bhttp%253A%252F%252Fhowardpodes

http://www.illustrationart.com/images/artwork/after_las_meninas_self_portrait_as_velasquez_howard_podeswa_2006_12x8in_approx_oil_on_board.jpg
http://www.illustrationart.com/artwork_pages/after_las_meninas_self_portrait_as_velasquez.html

H. Podeswa: Komunikačná schéma (2004)

H. Podeswa: Vlastný portrét ako Velázquez (2006)

H. Podeswa: Anatomia doktora Culpa (citácia Rembrandta, 2006)

podesta - 1. *odpočívadlo*, plošina medzi ramenami *schodiska*; pozri *lucerna*, *interiér*
2. *estráda*

podhľad - vnútorná plocha *oblúka*

podhradie - pozri *latrán*

pódium - 1. *podnož* pod *italickými stĺpmi*; pozri *krépidoma*
2. *katafalk*

Podkarpatská Rus - tiež *Zakarpatská Ukrajina*; pozri *kuštanovická skupina*, *Mukačevo*, *Ukrajina*, *Rus*

https://sk.wikipedia.org/wiki/Podkarpatsk%C3%A1_Rus

https://sk.wikipedia.org/wiki/Zakarpatsk%C3%A1_oblas%C5%A5

S. Protopopov: Deti z Podkarpatskej Rusi (1927)

S. Protopopov: Z podkarpatskej ruskej dediny (1927)

S. Protopopov: Predavač ovocia na Podkarpatskej Rusi (1927)

podklad (farieb) - tal. *imprimatura*; špeciálne pripravená podkladová vrstva pod *malbu*, upravujúca povrchové vlastnosti (savosť, farbu, jemnosť, trvanlivosť) *podložky* (pozri napr. *maliarska doska*); pozri *šeps*, *gesso*; *štafírovanie*, *kombinované techniky*; *kvet*, *prelínanie farby*, *priepustnosť*; *hobra/mazonit*, *preglejška*, *trieskodoska*, *drevovláknité dosky*, *kartón*, *lepenka*, *papier*; *marufláž*, *linkrusta*, *inkrusta*; *glejový roztok*, *carboxymetylcelulóza*; *pastiglia*, *puncovanie*; *pokresba*, *podmalba*, *imprimatura*

Baleka: tiež *šeps*; izolačná, svetlo odrážajúca vrstva, ktorá tvorí vlastný podklad pre farby; položená na papier, plátno, drevo, sklo, kameň, pálenú hlinu, kov, omietku alebo iný materiál *podložky*; svojimi vlastnosťami a spôsobom nanosenia podmieňuje spoľahlivé spojenie farby s podložkou, trvanlivosť malby a jej výtvarné vlastnosti; vyvoláva napr. spätný odraz *svetla*, ktoré prežaruje farby (pozri *lazura*); zloženie a vzájomný pomer *pojidiel* (*glej*, *kaseín*, *lanová fermež*), *plnidiel* (*krieda*, *sadra*, *mramorová múčka*) a *farbív* (*bieloba zinková*, *olovnatá*, *bolus*, *zem zelená*) určujú rôznu nasiakavosť, tvrdosť, hustotu, pružnosť, chemické a iné vlastnosti podkladu, ktorý musí aj spôsobom nanosenia aj *farebným tónom* zodpovedať zvolenej *maliarskej technike*, chemickým a zmyslovým vlastnostiam farieb (druhy podkladu aj pod heslom *šeps*); približne rozlišovaný silno pijavý a rýchlo schnúci *podklad kriedový* (*šeps kriedový*, *gesso*), menej pijavý a pomalšie schnúci *polokriedový* alebo *poloolejový* podklad a nevsiakavý alebo veľmi málo pijavý a pomaly schnúci *podklad olejový* (*šeps olejový*); v *nástennej malbe* je podkladom zvláštna omietka (pozri *freska*); v maliarstve a sochárstve sa na podložku opatrenú *glejovým roztokom* nanáša podklad štetcom alebo *špachtľou* v dvoch alebo častejšie v niekoľkých vrstvách, vždy jedným smerom (zhora dole, sprava doľava) pre získanie jednoliatosti; po zaschnutí sa podložka s podkladom vybrusuje a izoluje sa poslednou glejovou alebo fermežovou vrstvou rôznej masťnoty; s obmenami, ktoré berú ohľad na pevnosť podložky (kameň, drevo, sklo, kov) alebo pružnosť podložky (papier, plátno) maliarstvo používa postup pre všetky techniky, rovnako ako sochárstvo pri *polychrómovaní* alebo *kolorovaní* sôch; zloženie gleja a kriedy bolo známe už v starovekom Egypte a v podstate zachované dodnes; osobitný význam termínu podklad v *grafike umeleckej* pozri pod heslom *podtlač*

O. Dominguez: Kompozícia s modrým podkladom

podklad bolusový - bolusový podklad

podklad disperzný - najprv impregnovanie plátna vodným roztokom *disperzie* (pomer: 1 diel disperzie, 2 diely vody), potom kriedový disperzný podklad: 2 diely kriedy, 1 diel *bieloby titanovej (rutilovej)*, vodný *disperzný roztok* podľa potreby

podklad emailový - emailový podklad

podklad emulzný - používaný pre *olejomalbu*: 2 diely kriedy, 2 diely *bieloby zinkovej*, 2 diely *želatínovej vody* (1l vody + 60g gleja alebo 50g potravinárskej želatíny), 1/2 dielu *lanového* alebo *polymerovaného oleja* s malou prísadou kobaltového *sikatívu*

podklad kovový - pozri *kantonský email*

podklad kriedový - šeps kriedový/gesso

podklad olejový - olejový podklad

podklad pre zlátenie - 1.*poliment* (pozri *bolusový podklad*)

2.*mixtion*

pozri: *zlátenie, zlato*

podklad secco - vápenná alebo sadrová omietka:

- 1) iba leštená *sadra*
- 2) *parížska sadrová omietka*-sdrovová *vápenná štuca*

sdrovová omietka:

podklad sgrafitový - sgrafitový podklad

podklad-tónovanie podkladu - 1.priesvitné tónovanie v podobe *imprimitury*; nanášanie silne rozriedenej farby v podobe *lazúry* na *podklad*; po niekoľkých minútach farba zotretá čistou handrou vytvára priehľadnú *lazúru*

2.nepriesvitná, pastózna vrstva: farba z tuby namiešaná priamo do *šepsu* alebo kriedového náteru/*gessa*; zásada: nemiešať olejovú farbu s *akrylovým šepsom*

podkova - pozri *oblúk podkovový*

podkovový oblúk - oblúk podkovový

podkresba - *pomocná kresba*, ktorá zachycuje základný obrys, kompozičné rozvrhnutie diela vyhotoveného v inom materiáli (konečná realizácia časovo, materiálovo a inak náročná) vylučujúceho *improvizáciu (mozaika, freska, gobelín a d'.)*

-kresba priamo na *podkladu*, rozvrhujúca a fixujúca kompozíciu

Podkrkonoši - pozri *Krkonoše, krištál*

podlažie - pozri *rimsa kordonová*

podlesk - v *sochárstve* stupeň lesku tvrdého kameňa dosiahnutý *brúsením* naxoským *šmirgľom*, po ktorom ešte nasleduje doleštenie

podložka - Baleka: v maliarskej technológii materiál, na ktorý sa maľuje (*papier, lepenka, kartón, maliarska doska, plátno, tkanina, /pozri hodváb/, drevo, stena*); na spoľahlivé spojenie farby s podložkou potrebná podkladová vrstva (*podklad/šeps*); termínom podložka niekedy nesprávne označovaný *podklad*: pozri *kombinované techniky*

podkrčovie - <http://it.wikipedia.org/wiki/Solaio>

podlubňa - otvorená, často zaklenutá *chodba, arkáda, ochodza* ako súčasť prízemnia hlavného priečelia obytného domu alebo *radnice*; otvorená širokými *arkádami*; podlubňou sa vchádzalo do domov aj krámov; častá v stredovekých *mestách* v *renesancii* a *baroku* (pozri *loggia*); jej opakovaním sa vytvárala krytá komunikácia v podobe *ochodze* pozdĺž ulíc alebo obvodu *námestia*; niekedy tiež predsadená; podlubňa z *pilierov* alebo *stĺpov* nesúcich otvorený drevený strop s popínavými rastlinami sa nazýva *pergola*; pozri *interiér*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Podloub%C3%AD>

C. Chastillon: Slávnosti zahájenia činnosti na „Place Royale“ - pri príležitosti dvojitej svadby kráľa Eudovíta XIII. s Annou Rakúsku a kráľovej sestry Elisabeth s budúcim kráľom Filipom IV v apríli 1612 (rytina, 1612)

E. de Witte: Amsterdamská burza (1653)

podmaľba - tradičná spodná vrstva/vrstvy *maľby*; zhotovená zvyčajne *temperou* alebo *olejovou farbou*, nanosenou na suchý podklad (niekedy *imprimituru*); slúži na uľahčenie maľby alebo svetelné rozvrhnutie a tým sa stáva súčasťou výstavby obrazu; známa je technika *lavírovania* (zvyčajne hnedou farbou na svetlý *podklad*), *vysvetľovania* (bielobou na tmavom podklade), *grisailí* (odtiene sivej - v 19.st.) a farebné podmaľby z farieb zmiešaných na *palette*, alebo *verdaccio* - čiže zelená podmaľba; najčastejšie užívanie pri *olejomalbe*; pozri *impasto*, *farba mŕtva*, *bieloba zinková*, *bieloba kremžská*/ *bieloba olovnatá*; *zrno*; *inkarnát*

Baleka: prvá farebná vrstva pri maľbe *temperou* alebo *olejovými farbami*, ktorá sleduje technické a výtvarné ciele; technické ciele: spája vlastnú maľbu s *podkladom*, zaisťuje dokonalé prilipnutie farieb, chemickým zložením zabraňuje alebo znižuje možnosť odlupovania nánosov, vytváranie *krakelur* apod.; výtvarné ciele: kompozičný rozvrh maľby; stanovenie svetelných, farebných a priestorových *kontrastov*, určenie základného *farebného tónu* obrazu; farebnosť podmaľby bola svojou jednofarebnosťou alebo viacfarebnosťou charakteristická pre maliarske epochy (*verdaccio* v talianskom *trecentu*), školy, dielne aj jednotlivých umelcov (okrová podmaľba *Leonarda da Vinci*); často bola prísne podriadená dodržiavaným receptúram (zelená farba pre *inkarnát/plet'* byzantských *ikon*); niektoré novodobé smery sa podmaľby vzdali (pozri *alla prima*)

Leonardo da Vinci: Kľaňanie troch kráľov

Rembrandt: Ecce homo (podmaľba, 1634)

A. Gentileschi: Zuzana a starci (podmal'ba pod regentovými lúčmi, 1610)

podmal'ba čínskou technikou - druh *podmal'by na skle*; mal'ba *gvašom* alebo *temperou* na odmastenú cínovú fóliu, ktorá sa potom potrela ortuťou, na ktorú sa rýchlo nasunulo a pritlačilo vopred pripravené sklo; prebytočná ortuť sa nechala odkvapkať alebo sa vylisovala medzi dvoma drevenými doštičkami; na nenamaľovaných plochách sa vytvoril amalgám, ktorý fóliu pevne spojil so sklom

podmal'ba eglomisé - obdoba *podmal'by na skle*; obľúbená v 16.-17.storočí v Taliansku, najmä v Benátkach; názov podľa parížskeho výrobcu rámov a obchodníka s obrazmi J.F.Glomy

1) mal'ba na sklo v červených *kontúrach*, ktoré sa preškrabali kresbou a pozadie sa vykrylo zlatou fóliou; pozri *zlato*

2) kresba sa vyrývala do zlatej fólie a vyryté miesta sa pokrývali čiernou, červenou alebo *polychrómnou* mal'bou

3) podmal'ba s pozadím vykryvaným kovovou fóliou

-podmal'ba eglomisé bola užívaná ako *pasparta* pri rámovaní *grafických listov* a kresieb

podmal'ba na skle - stará technika známa už v *antike*; *podmal'ba* na rubovej strane sklenej dosky *olejovými* alebo *temperovými farbami* s rôzne vykryvaným pozadím; pozri *podmal'ba čínskou technikou*, *podmal'ba eglomisé*, *mal'ba bizmutová*

podmal'ba na skle ľudová - *ľudová podmal'ba na skle*; na očistené sklo odmastené *volskou žľčou* sa maľovalo *temperou vaječnou* lebo temperou vaječovo-kaseínovou; farby sa nanášali v obrátenom poradí:

najprv kontúry, svetlá, lokálne farby a až potom pozadie; chudobnejšie dielne používali aj glejové farby; po zaschnutí sa maľba pretierala ochranným náterom z *fermeže* a *minia*, alebo papierom opatreným múčnym mazom; drahšie výrobky sa prikrývali cínovou alebo *striebornou* fóliou; porovnajte *sklo ľudové*

podmaľba zelená - zelená podmaľba

podmurovka - pozri *bosáz*

podnet - lat. *impulz*

podnož - spodný diel stavby, sochy, *nábytku* prevedený zvyčajne z odolnejšieho materiálu, sprostredkujúci spojenie s terénom: *pätka*, *podstavec* pod *stĺpom*, *obeliskom* apod. často s *vlysovou* výzdobou; pozri *krepis/krepidoma*, *stylobat*, *stereobat*, *pódium*

